

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Nar. Pol.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNICTVO I ODPRAVNICTVO

nalazi se

Tip. F. Nuala, Palazzo Diana Via S. Lazzaro 15.

Pisma se šalju platjena poštarina. Vjesti, dopisi i drugi spisi štampaju se ili u cijelosti ili u izvadku, namno prema svojoj vrijednosti i smieru ovoga lista. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Osnovna napunjanja i čisto rukomne stvari nenaslaze ništa u ovom listu. Prihvećena se pisma tiskaju po 50 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 novč., a svaki redak svaka 5 novč. ; ili u slučaju opetovanja po što, sa pogodno oglašnik i odpravništvo. Dopisi se nevrataju. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajeva, nedopisaju, nego putem svoje listnice.

Predplata s poštarinom stoji 2 for., a seljake samo 1 for. za celu godinu. Razmerno 1 for., a seljake 50 novč. za pol godine. Izvan Carovine više poštarina. Geđa se najde najmanje 8 seljaka to su voljni, da im list šaljemo svim ukupno pod jednim zavojem i imenom, davat ćemo za 70 novč. na godinu svako. Novi se šalju kroz poštarinu *Nasledstvo* ime, prezime i najbližu poštu valja jasno označiti. Komu list nedođe na vrijeme, neka to javi odpravništvu u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisav izvana *Reklamacija*. Tko list prima i drži, ako ja poštom, to ga i plaća.

Manifest

Mojim krajišnikom hrvatsko-slavonskoga krajiškoga područja.

Pošto ste Vi na temelju Mojega manifesta od 8. kolovoza 1873. jur i u pogledu obranbene dužnosti uzporedjeni ostalom pučanstvu zemaljah Moje krune ugarske, i pošto se hrvatsko-slavonsko krajiško područje građanskom upravom upravlja, to Sam odredio, da se to područje s Mojimi kraljevinami Hrvatskom i Slavonijom, a tim sa zemljami Moje ugarske krune sjedini.

Tim se konačno završuje znamenito razdoblje u razvitku Vašega narodnoga života.

Ušljed poviestnih događajah povjericu Vam Moji uzvišeni prodje strazu, na južnih medjah austrijsko-ugarske monarkije, oslanjajući se prosvietljenim pouzdanjem na Vaše junačke krieposti, na Vašu neutrudivu budnoću i zadovoljnost, i na Vašu požrtvornost, koja je upravo nasliednom postala.

Vi sto tu zadaću težajem viekova odanošću vršili.

Vaš cesar i kralj hvati Vam na tom!

Sveobće priznanje za sve ono, što ste učinili Vi i Vaši otc, živjeti će u grudih čovječanstva, dok je svieta i vieka.

Ja pako upravo uživam u preugodnom zadovoljenju Mojih vladalackih otčinskih čuvstvah, što Mi je sudjeno oživotvoriti Vam davnu i pravednu želju Vašu, i privesti Vas k užitku onih običih građanskih pravah, što ih svi Moji vierni podanici uživaju.

Sva prava i osobite pogodnosti, što ste ih dosada uživali, ostati će Vam užčuvana i prigodom prelaza u nova odnošaje u smislu ustanovah Mojega odpisa od 15. srpnja 1881.

Isto tako pobrinuo sam se Ja i za to, da osim dosadanjih, u krajiško investicionalno sveho posvećenih sredstvah još i dalja sredstva u svrhu Vaše osobite dobrobiti obračena budu.

Upotribebljavate ta sredstva razhoritom mjeorom i mudrim oprezom. Onu bujnu narodnu snagu pako, kojom sto Vi i Vaši otc austrijsko-ugarsku monarkiju dosada proti vanjskim dušmanom branili, pokažite od sada i u radnji mira.

Neka Vam božji blagoslov naplati djelovanje Vaše sotaim uspiovanjem i trajnim blagostanjem.

Dano u Ischlu, dne petnaestoga srpnja godine hiljadu osamsto osamdeset i prve, vladanja Našoga trideset i treće.

Franjo Josip v. r.

Hrvatska povećana.

Gornjim provišnjim manifestom sdružena je vojnička krajina sa materom zemljom »Hrvatskom«. Sam kralj se raduje, što mu je sudjeno oživotvoriti davnu i pravednu želju Vašu te naglasiv junačku kriepost, požrtvornost i odanost krajiškoga naroda zahvaljuju mu cesar i kralj to kaže »Sveobće priznanje za sve ono, što ste učinili Vi i Vaši otc, živjeti će u grudih čovječanstva, dok je svieta i vieka«. I zaslužili su krajišnici ovu visoku pohvalu u podpunoj mjeri. Kroz stoleća imali su prolijevati svoju krv da obrano zapad od navalah hjesnoga Turčina, za krest častni borahu se kao pomamni, a kad se skršila silna moć polukresta, kad Turčin oslabio, tad se krajišnik nije borio više na obranu svoga doma već je lievao svoju krv i na tudjih poljanah, da obrani priostol svojega car. i kralja proti svakom neprijatelju. Borio se krajišnik za

dom i priostol a u času potrebe boriti će se opet svojom prirodnom mu hrabrosti. Prom je hrvatska krajina bila već god. 1873. razvojačena to je ipak do sada bila pod vojničkom upravom, nije uživala ustavno slobode. Od 1. kolovoza imade se hrvatsko-slavonsko krajiško područje sjediniti za isto imenimi kraljevinami i to u osobi hrvatskoga bana, koji je u tu svrhu imenovvan kraljevskim povjerenikom, da podpuno stopljenje krajine s Hrvatskom i Slavonijom pripravi tako, da krajiško pučanstvo čim prije uzmogno stupiti u podpuno uživanje ustavnih pravah. Krajišnici neće daleke odmah izabrati svoje zastupnike na hrvatski sabor, kao što i proradun za krajinu do god. 1878 biti će ustanovljen od bana i ugarskoga fin. ministra a potvrđen od kralja, nu promisliv kojihikih je trebalo potežkoćah, dok se je moglo sdruženje preduzati, vjeran narod blagodari svomu kralju, što je svojom kraljevskom punomoći oživotvorio želju hrvatskoga naroda. Zajednički poslovi imadu 1. kolovozom proći u upravu ugarskoga ministra to tako sdruženje krajino sa »zemljami ugarske krune« u poslovih zajedničkih izvedeno je odmah.

Sva Hrvatska se raduje, deputacije dolzko k banu Pejačeviću i vojničkom načelniku krajino generalu Filipoviću, da jim se na trudu i požrtvornosti zahvale, oha izjavljuju, da je prajsnri kralj tako htio, a oni da su svoju dužnost vršili; razkomadana Hrvatska se povećuje. Ovo povećavanje nije mlo Madjarom i njekim bečkim novinam, nerado gledaju, kako se Hrvatska diže, Madjari svakim danom po svojih novinah priete Hrvatom, što neće plesati polag madjarskih sviralah. Vele ta dobra braća, da je Krajina »poslednji dar« Hrvatom, neka nemisle, da će još što dobiti, za Rieku kažu očito, da je nedaju, jer da tako

zahtjeva madjarski interes i slične stvari. Jedno je stalno, da Hrvati neće nikad hleptiti za onimi zemljami, gdje živu Madjari, a protjno Madjarah mogu danas imati kulkvu malonu vrijednost a budućnost može svo prookronuti. Sad se Madjari boje za Bosnu, kao da su Hrvati krivi, što tamo nema madjarskoga naroda, p i udri na Hrvate, da su nesposobni za vladati, da će jim Srbi zadati posla, nu to je briga Hrvatah, koje neće sva madjarska piskaranja nimalo zastrašiti. Našla se drugarica u Beču, židovski-politički organ, koji nezaostaje za madjarskimi novinami dokazujući i prikazujuć u mnogih člancih, kako bi se moglo hrvatsko pravo nedokazati, Zao joj je što se Hrvatska diže, tim ujedno i slavenski živalj pa se boji, da će se stoga i cislatavski Slavoni podignuti a slabo onda po centralistično gospodstvo.

Hrvatska je pretrpila težajem stolećah mnogo muke i jada, mačem u ruci nije mogla u svakoj struci napredka poput ostalih narodah napredovati, po Hrvatsku se sada pojavljuju bolja vremena!

Osim gori priobćenoga provišnjega manifesta doniele su službene novine u Beču, Budapešti i Zagrebu dne 15. srpnja t. g. još:

a) cesarsku i kraljevsku naredbu o ustanovljenju i upravljanju vanrednih dohodakah hrvatsko-slavonske Krajine, o svrhah, u koje se ti dohodci upotrebljavati imadu i o načinu upotrebljivanja;

b) cesarsku i kraljevsku naredbu tičuću se sjedinjenja i uprave krajiško imovne to krajiško uzgojne i obrazovne zaklade;

c) cesarsku i kraljevsku naredbu glede sjedinjenja hrvatsko-slavonskoga krajiškoga područja s kraljevinami Hrvatskom i Slavonijom a tim sa zemljami krune ugarske i

Podlistak.

LUDJAKOVA SREĆA.

Hrvatska narodna pripoviedka.

Konac.

Sad se on i carevna oprostje sa carem i caricom, to krenu na put u ono kraljevstvo, gdje je živio Ludjakov otac i braća mu. Car i carica dadu jim za put puno tovarah blaga, te oni odputuju tamo. Putujući dugo vremena pokopnu i po moru bogme nakakoslignu doma. Kad oni doma, ali velika žalost u dvoru ludjakova oca, kralja. Na njihov upit, kakva je to žalost u kraljevstvu, odgovoriše jim ludjakova braća: »Naš otac, kralj, osliepio je s velike starosti.«

Ludjak se jako razluzi za otcem, tim više, što nemogaše otc vidjeti njegove liepe carevne i blago, koje je kačić donio. Nu ipak se uputi s liepom carevnom k osliepljelu otcu, pak poljubiv mu obojica ruke, zamole ga za otčinski blagoslov. Bilo to kralju jako milo, što mu se sin oženio toll čestitom djevojkom; pak kad mu kažu, da je donio kući silno blago, još ga većma zavoli otac. Braća ludjakova naprotiv stanu odsad još

većma mrzili svoga brata stoga, što se oženio carevnom kćerju, i silno blago donio.

Kralju su dolazili sa svih stranah liečnici, nebi li ga izliečili od slieposti, nu ne mogahu mu pomoći. Jednoga dana dođe jedna luka vračara u kraljev dvor, to se najavi, da će ona izliečiti kralja od sliepocē.

Čuvši to sluge otiđju brže bolje kralju, pak mu kažu, što i kako su čuli. Kralj odmah dađe babu vračaru preda se dovesti, pak joj obeća, da će ju dobro nadariti, samo neka ga ozdravi. Na što će baba kralju: »Svjeta kruno! U dalekom svijetu imade u nekoj šumi zdenac, pak ti pošalji po tri kapi vode iz toga zdenca. Onaj, koga pošalješ po vodu mora imati konja, jer će morat putovat po gudurah i šumah, pak kad mu konj na jednom stane, neka jahašć pogledu na desno, pa će odmah opaziti zdenac. Kad zagradi vodu, neka odmah bez obzira usjedno na konja, te ide natrag. Tom vodom čini ti operu oč, namah ćeš progledati, i vidit ćeš bolje nego prije.«

Čuvši to kralj veoma se obraduje, pak sjutradan dozove svoje sinove preda se, i kaže jim sve, što i kako mu je baba vračara rekla, misleći, da će se možda jedan od njih naći, koji će taj lok drag voje potražiti. Čuvši to sinovi njegovi jako se zabrinu; nu na posljedku rekne najstariji sin otcu: »Dragi

otče! Istina, to je vrlo teško dobiti; nu ja ću ipak pokušati, nebi li tako srotan bio, da ti povratim vid, to najveće blago ovoga svijeta.« Saznav otac njegovu dobru volju blagoslovi ga, i dađe mu na put najboljega konja blaga, što god je mogao na jednom konju ponieti.

Ovako se odputi najstariji kraljev sin u daleki svet. Putovao je on i putovao sad šumom sad ravnicom, ali sve badava. Putujući tako dugo i dugo, dođe on pod jednu planinu i usmotri taj veliki jedan dvor. Skrene on tamo, da vidi tko je i što je u tom dvoru. Kad on tamo, ali u dvoru liepa ženska, da je se nebi nagledao od ljepote.

Čim domaćina kraljevića opazi, nazove mu božju pomoć, te ga zapita: »Nebi li se ti, momče, malko odmorio i kod mene štogod založio?« Kraljeviću se dopadne poziv liepo domaćine, pak veselo ostane kod nje.

Liepa domaćina pogosti kraljevića da nemož bolje. Ali poslje večere osline ona nekakvom šibom najprije kraljevića, pa onda konja mu; a kako je koga udarila, odmah je na mjestu mrtav ostao. Ovo ko nebljaše prava ženska, van gorska vila, pa je svaki, koga bi ona svojom šibom udarila, zamro; a kad bi ga opet nekakom drugom šibom mrtva oštinula, namah bi opet oživio.

Prodje više od pol godine, od kako je

kraljević od kuće krenuo, a nema ga natrag to nema. Tad rekne srednji sin svomu otcu, kralju: »Oče, pustl mene, da ja ideu potružiti tu vodu, pa nebi li Bog dao, da i brata gdje god najdem.« Otac, kralj, blagoslovi i odpremi i odvega sina kao i prvoga daviš mu najboljega konja i blaga, što god je mogao na jednom konju ponieti.

Srednji sin kraljev put pod noge, pak hajd po svijetu kō pēla po cvietu. Kao prvi brat, tako je i on obišao mnogo i mnogo gdje i varoš, dok nije i on neboh nastradio kod liepo domaćine u dvoru pod planinom. gdje mu je i brat prije pol godine zaglavio.

Prodje opet dugo vremena, a ni srednji sinu bratu ni traga ni glasa. Sad stane na mladji sin kraljev, ludjak, koji je već u svijetu bio, i tamo se oženio, navučati oca i moliti: »Dragi oče i kralju! Pusti ti mene, da ja ideu potružiti taj hek, pak možda mi posluži sreća, da i braću najdem.«

Kralju bilo se teško odlučiti, da i njega odпусти, pak boječ se, da i on gdje god nezaglavi, rekne mu: »Ne idi, sinko, nikud od kuće; ta kuda ću tužan i žalostan pod stare dane da samujem? Kud sam silep, tud jošo da sam ostanom! Umiri se, te no idi, ako za Boga znaeš!« Ali najmladji sin kraljev, ludjak, nije marlo za otcovo nagovaranje. On je imao oca jako rado, pak mu nije dao

d) kraljevski odpis u pogledu ustanovah za prelaz uprave hrvatsko-slavonskoga krajiškoga područja prigodom sjedinjenja ovoga područja s isto imenim kraljevinama, a tim sa zemljama ugarske krune.

Svečanosti u Rimu.

U posljednjem broju obećamo našim čitateljima, da ćemo u kratko donijeti opis svečanosti, što su se vršile u Rimu u prisuću slav. hodočasnika u Rimu. Naidjismo u broju 43. »Sriemskoga Hrvata« na kratki dopis, koji ovdje izpuštiv njekeje stavke u cjelosti dopri našamo:

Rim 7. srpnja — Kazat ću vam na brzu ruku, kako je tekla ovdješnja slava. U nedjelju 3./VII. bila je velika pjevana misa grčko-slovenska i propovjed ruska, zatim poljska; dne 4./VII. velika služba po obredu bugarskom a propovjed slovačka i češka; dne 5./VII. velika služba božju latinska po našem biskupu prauzv. g. Strossmayeru odjevana, a propovjedao je on sam hrvatski. Isti dan bila je i propovjed talijanska, zatim audijencija kod pape o kojoj ću poslije govoriti. Dne 6./VII. velika misa po latinskom obredu ali jezikom staro-slovenskim uz četveroglasno pjevanje hrvatskih hodočasnika i sviranje na harmoniji. Pjevana je do podizanja pjesma od g. Hladáček, a od podizanja druga od g. Tombora. Pjevanje bilo je tako složno, a samo pjesme toli puno nabožnoga duha, da su sve prisutno zaniele na udivljenje, te je kardinal-pobočnik pape, koj je na misi assistovao, po više put govorio našem biskupu, neka samo što prije uvede među nas staru hrvatsku liturgiju, kada taj slovenski narod tako liepih i uzoritih crkvenih pjesama ima. Rimljani, koji bijahu prisutni ovoj službi, izrazuju javno želju, da se takovo pjevanje uvade u istom Rimu, buduć još nisu čuli ljepšega crkvenoga pjevanja. Za nas Hrvate jo prava dika, kada se naše, u prostom pučknom štilu složene pjesme, toliko uzvisuju, a tim je i osuđjen svaki Hrvat, koj se svoga srami, i svo u tuđoj niemštini ili magjarštini se ponosi.

Sad čujte nješto o audijenciji. Bilo nas je preko 2000 osobah. Tako velika deputacija nije se još vidila u Rimu. Iz Hrvatske i Slavonije bilo je do 70, iz Istre 9, iz slovenskih krajevah blizu 90, iz Bosne 63, iz Hercegovine 49, iz Dalmacije do 180, Poljaka do 800, Čehah iz Češke i Moravska do 400, Slovakah do 20, Rutenah do 40, Bugarah do 30. K toj sili pridružilo se je preko 400 Slavenskih žiručih u Rimu.

mira, dokle god mu nije dopustio, da smije ići tražit tu čudotvornu vodu. I njega dakle odpremi otac na put, ali ne onako, kao prvu dvojicu, van mu dade najtošijega konja, a umjesto blaga dade mu tovar kruha i vina.

I najmlađi sin kraljev ludjak, tumaraše dugo vremena po svijetu, dok i njega nenanesu put pod onu planinu, gdje bijahu vilinski dvor. Svratio se tamo, i njega ponudi liepa domaćina, da se kod nje malko odmor i slogod založi. Najmlađjemu kraljeviću dopadne se ta ponuda; ali on se nije zagledao u liepu domaćinu kao njegova braća, van je dobro pazio, šta će ona početi. Njega pogosti ona još bolje nego onu dvojicu; ali on se nije ipak žapao, i dobro je pazio na svaki njezin korak.

Videć ona, da se ovome nada tako lahko doskočiti, naumi mu se osvoiti drugi put, a sad ga liepo izprati zaželiv mu srećan put.

Putujući tako dobar dan hoda od vilnskoga dvora kraljević stigne u jednu liepu šumu. Jašuć tako po šumi konj njegov na jednom stane. Kraljević pogleda na desno, i odmah opazi zdenac. Brže stajde s konja, pak zagrabiv vodu iz zdenca usjedno na konja, te se vrati bez obzira natrag.

Papu su svetčano donjeli među nas na prestolnom stolecu od fine crljene svile gustim zlatom izprepredeno i postavili na pri stol pod nebom od isto tako crljene svile zlatom izprepredeno. Okolo njega poredano je bilo 27 kardinalah. Njegovu Svetost pozdravio je u ime svih Slavensah preuzvišeni g. biskup Djakovački govorom latinskim, uvjeravajući, da smo Slavani došli hvalit Njeg. Svetosti na dobrohotnosti, kojom odlikuje Slavene uzdignuvši svetkovinu sv. Cirila i Metoda, naših apoštolah, na svetkovinu višu i dopustiv nam uvesti ukinutu kod nas liturgiju staro-hrvatsku, koju su kod naših starih bili zavoli sv. Ciril i Metod; — pokazujući, da su sv. Ciril i Metod, prem s iztolka došli, ipak samo u rimskom papi prepoznali vrhovnu glavu ciele crkve i neprevarivi izvor božanska vjere; jer ovdje u Rimu dali su odobriti svoje knjige liturgijske, ovdje su redjeni za biskupa, amo su donieli sv. moći Klomenta mučenika, ovdje svidilo se je Bogu, da Ciril umre i kanoti zalag ostane za brata Metoda, koj je dalje pošao propovjedati; na kraju smo sa trokrotnim »Živio i Slava« potvrdili postojanost našu i privrženost sv. otcu, to je i on ustavši, s prestolja u kratko izrazio svoj radost nad našim dolazkom i svojo ufanje, da će sv. crkva za težka progovorstva u zapadu do skora po milosti božjoj dočekati vosolje jedinstva među raznolnimi Slavini opomenuvši nas, da jedinstvo s njim i čuvamo i razširimo. I pokle nam je još poželio srećan povratak, blagoslovio je sve nas i svim prisutnim župnikom dao oblast, da došavši doma u ime njegovo blagoslova svoj put. I zatim poče egljivanje ruku i noguh. Bilo je određeno, da samo neki budu odabrani iz svake grupe i i na egljivanje pripušteni, to radi vrucine, koja vlada, to radi slabosti sv. oca pape. Nu on jo odlučio se sjedeć propustit sve hodočasnike tako, da je od 121/2 do blizu 4 sata morao sjediti. To nehoje dosta. Dne 6. o. m. poslie hrvatsko misa, na koju je sledila propovjed slovenska dao je sv. otac papa u najljepšoj svojoj sali besjedu na čast hodočasnikom, na kojoj se je deklamovalo i pjevalo u svih slavenskih jezicoh. Hrvatski su deklamovali gg. Stjepan Buzolić i kan. Mih. Pavlinović. I ta jo besjeda trajala do blizu 4 sata, za koje jo vriemo sv. otac neprekidno prisutan bio. To vam jo u kratko svečanost naša, o kojoj, budem li dokolan mislim još koju progovoriti.

Kano novost mogu javiti, da so staroslavensko crkveno knjigo jur tiskaju i to slovi glagolskimi, cirilskimi i latinskimi tako, da će se svaki moći služiti s njimi, i nebudo niko prisiljen

Došav do vilnskoga dvora liepa domaćina izadje predanj te mu opet nazove Bogu i pozove ga k sebi. Kraljeviću nije se nikako dalo svratiti k njoj; nu ipak priveže konja za plot, pak podje u dvor.

Domaćina počasti ga ovaj put još bolje nego jučer, a osobito je nastojala, da ga opije, nebi li kako god prevarila. Nu sve bižuje uzalud. Kraljević je još bolje pazio nego prije; a kad se je dobro pogostio, navali na liepu domaćinu, pak udri po njoj k sebi i od sebe, uz dlaku i niz dlaku, voleć joj, da ju neće pustit, dok mu za braću nekáže. Vila mu se stane moliti: »Pusti me, dobar čovječe, ako za Boga znaeš! Odmah ću ti braću povratit, samo meпусти!«

Kraljević ju pusti, a vila mu pokaže mrtva tjelesa njegove braće i njihovih konjah. Sad rekne kraljević vili: »Ako mi jih s mjesta neoživiš, ja ću te pogubiti! Videć vili, da joj je dogorila tuč do nokatah uzme drugu jednu šibu, pak sćene njom redom mrtva tjelesa. Kako je koga ošnutu, odmah je oživio.

Usmotriv starija braća svoga najmlađjega brata, koga su za luda držali, stanu si oči trit, da bi on tobož mislio, da su oni spavali. Sada krenu sva trejca kući. Putovali su dugo vremena, i već su mogli biti na pol puta, kad jednoga dne pripeče jako sunce,

pod staru glavu još jedanput učiti tuđja slova.

I druga jedna novost zanimat će vas. Za koj dan misli u Rim doći odaslanič iz Crnogore, da zaprosi papu, neka bi milostivo opet uzdignuo staru Barsku arcibiskupiju, da tim bude bolje providjeno katolikom u Crnojgori.

DOPISI.

Kastav, 15. juija.

Jučer je naše obćinsko zastupstvo imalo sjednicu. Odlučilo je ponuditi financijalnom araru priličnu svotu za kuću financijalno straže u Sv. Mateju, jer će financu po svoj prilici baciti k moru. Kuća bi se dala prirediti za dvie škole i dva stana učiteljska, dakako ne malenim troškom. Kuću bi kupila obćina, a preuredjenje išlo bi (svake godine malo) na račun obćinarah, koji spadaju školskomu okružju sv. Matej. Na jesen dobiti će ona škola učitelja svotovnjaka, a uz njega podučavao bi i gosp. kapelan Dubrović, jer je broj djece velik, a isti gospodin premda nije navlaš učio »pedagogiju« izvrstan je učitelj, kao i neki drugi u našem kotaru.

Zanimiva je bila razprava o gospodarskom planu za obćinsko šume. Bilo je živoga pregovora, ali ne zato kao da bi Kastavci bili proti svenmu, što jim oblasti svetuju, nego jer su izkusili da »gospoda« baš nisu uvijek, kako bi morala biti.

Gospodarska osnova bila je prihvaćena kao »kaziputa« budućemu šumaru, kojega će obćina imenovati, i koj će nakon tri godine imat predložiti na temelju izkustva konačnu osnovu.

Na žalost i plani i šumski zakon dolaze nešto prekazno u porabu, jer su šume izsječene. Ali naši ljudi bojaši su se adicijonala, kao vrag križa, pak su laglje dopuščali sjeći levo i desno, jer ono nije svakomu pojedincu iz žepa išlo. Pred desetak godinah bio bi i malen adicijonal dosta, osobito da se je znalo spasiti državnu posudu od 21 tisuću forintih. Oci zobaše kiselo grozdje, a sinovom zubi utruše, kaže sveto pismo. Ali bolje je ikada na dobru stazu krenuti, nego nikada. Naši zastupnici neka se samo razborito vladaju kao i dosad, pak će ići na bolje. Čovjeku, koj dugo boluje, treba mnogo dokle posvoma k sebi dolje, tako i državi i obćini. A naša je obćina bila bolestna sad dolazi na se. Samo ju gospodin bog očuvaj omih, koji si ju je lečili.

Citatelji se spominju iz dopisah, kako jo jur ovdje bilo.

Mi se tvrdo nadamo, da do omih, sablaznih u Kastvu više neće doći. Nemarim ni ja izpitivati tko je čemu bio

kriv, ali to znam, kako sada stvari stoje, da neima razloga bit nezadovoljna ni obćina niti drugi krugovi, koji s njom imaju posla.

Naša narodnost osigurana je u toliko, da nam na silu već nemože nitko narinuti tuđjega jezika ni tuđje misli. Da barem tu stečevinu i priznanje očuvamo, bit će naša briga, a obćinski poglavari takodjer neka živo o tom nastoje.

Dokaz snosnijega stanja kod nas imamo i u tom, što je k sjednici zastupstva došao glavom grof Manzano, kotarski kapetan i premda na žalost nezna hrvatski, on je posve pravilno i liepo pročítao hrvatski pozdrav zastupstvu, požalio da nezna hrvatskoga jezika, ali uza to uvjerio zastupstvo, da je voljan koliko može, podupreti svako dobro nastojanje obćine. Pozdrav taj odzdravilo je zastupstvo srdačnim »Živio!« i mi kažemo Živio! Samo tim načinom i koristnima za puk ustanovami steći ćeš si plemeniti grofe ljubav Hrvatah Istre, pak makar bio iz kraj svijeta. Ali priznanje i poštovanje naše narodnosti, kako si već pokazao, i kako jo državni zakon zapovjeda, jest conditio sine qua non.

Ima Vam u našoj obćini par mamelukah, koji su sviet bunili, da su so sadanji zastupnici zamjerili svim oblastim, jer da nikamo nepišu nego hrvatski. Nešto svieta je i vjerovalo tim kukavicam, koje neznaju u svojem kamo li u drugom jeziku svoje imo dobro napisati. Mi koji znamo što je narod i što-vanje svoga jezika odgovaramo tim crnim dušmah jedanput za uvijek: Zaludu Vam i ta muka! Preživili ste so na ovoj svetoj zemlji i ako Vaše nasljednike neodgojite u boljih mislih, još će na njih padat Vaše ruglo, da manje štujete svoj jezik, nego tuđinac koj je med nas došao.

Bell na otoku Cresu na Karmolice.

Dan 5. srpnja posvećen sada uspomoni naših sv. Apoštolah Cirila i Metoda bi i ovdje proslavljen. U predhodeću nedelju naš rodoljubni plovan obrazloži puku znamenitosti toga dneva. »Sveti Oskac Papa, reče on po prilici, netom jo stupio na svoju stolicu obrati svoju otčinsku skrb i na nas Slovincce, te razaslava onu divnu već poznatu okružnicu »Veliki Nalog«, kojom opisav život sv. naših Apoštolah i pohvaliv i opet na svem zemaljskom okolišu odsada u napried blagdan Sv. Cirila i Metoda svećanje slavi, a to navlastito namjerom, da privede u svoje stado dobar dio slavenskog naroda što no usljed provejanosti Focijevo i gordosti bizantinskog dvora još danas u razkolu čami. Taj Papin list toliko je potrosao srci svih Slavensah, da se je odmah

i odmah progledje, te je bolje vitlo nego prije. Kralj veselo i zadovoljan, pohvali svoje sinove, što su se tako zanj brinuli i toli dalek put preduzeli.

Najmlađji kraljević pako izlavio se je međjutim nekako iz zdenca, pak krene i on doma, te iza dugoga putovanja, bogme nekako i kući stigne. Došav doma, izkaže on sad svomu otcu, kralju, sve što i kako su braća s njim postupala, a on kako je nje iz škricep izlavio.

Čuvši to kralj, dozovo preda so starija dva sina, te jim rekve: »Kad ste vi sa svojim rođenim bratom, koji vas je od sunrti spasio, tako uradili, to od sad niste više moji sinovi. A sad odlazite, kud vas oči vode i noge nose!« — Najmlađjemu pako rekve: »sliko buduć si tako valjan i pošton, i buduć sam ja već jako ostario, te nemogu više upravljati kraljevstvom, ev predajem tebi kraljevanje.«

I tako najmlađji kraljević postano kraljem, pa ako je živ, i dan danas mu je dobro i liepo.

Zabijelžio Nikola Šimatović.

a oni ožedne, tako da već nisu mogli ni govoriti, kako jim se bio jezik osušio. Na svu sreću usmotri najmlađji brat kraj puta zdenac, te se sva trojica upute tamo. Najmlađji je brać isao napred, a druga dva za njim. — Starju braću jako je peklo, što su oni tako nastradali, a njihov najmlađji brat, koga su oni za luda držali da oću liek nosi. Stoga se dogovore, da će najmlađjega brata u zlenac baciti, a u to dođu i do zdenca.

Došav k zdencu, nisu se mogli načiniti, tko da vodu grabi, te so svi stanu izgovarati. Najstariji rekve: »Ta valjda vam neću ja kao ja kao najstariji vodu grabiti!« Srednji rekve: »Ta nije pravo, ni da ja grabim, kad ima ovo od mene mladi.« A najmlađji, kao što je uvijek braći popuštao, tako učini i sada, voleć jim: »E, kad vas neće nijedan, a ono moram ja, jer meni je valjda tako sudjeno!« Te tako morade najmlađji brat vodu grabiti.

Kako je bila silna žoga, baci on haljinu sa sebe, da mu ne smeta. Starija su braća dobro znala, da je u haljini otkv liek, pak sad jim je upravo došla bila kost na mjesto. Namiriv starju braća s vodom, prigne se najmlađji brat, da još sebi vodu zagrabu, a oni s njim naglavce u zdenac, pak usjednu na konje krenu dalje.

Došav doma nadju živa oca, te davi mu čudotvorne vode, otac opere njom oči

